

Disputatio de religione Christiana,

<https://hdl.handle.net/1874/423700>

4

Disputatio

DE RELIGIONE CHRISTIANA,

QUAM

Deo iuvante,

S V B P R A E S I

DIO REVERENDI ET CLARIS-

SIMI VIRI D. IACOBI ANDREÆ S. SAN-

ctæ Theologiæ Doctoris & Professoris celeberrimi,

Ecclesiæ Tubingensis Præpositi, & Academiæ Cancel-

larij dignissimi, præceptoris ac patroni sui fidelissi-

mi, 30. & 31. Dec. horis & loco solitis, pu-

blicè defendendam su-

scipiet.

M. VITVS MVLLERVS LIN-

guarum Professor.

T V B I N G E,
Apud Georgium Gruppenbachium,

M. D. LXXXVI

STVDIOSÆ IUVEN-
tuti in Academia Tubingensi.

IACOBVS ANDREAE D. S.

Cum in ferijs hisce Natalitijs Domini & Salvatoris nostri Iesu Christi, omnibus omnium professionum studiosis à lectionibus publicis audiendis vacare liceat, visum est, aliquot dies exercitio tribuere, quo præcipua Religionis & Doctrina Christiana capita publica Disputatione discutiantur. Ad eas adolescentes vere pietatis studiosos, frequentes affuturos cum minimè dubitemus, breuitati simul & perspicuitati in expediendis & soluendis argumentis ita studebimus, ut quam plurimis opponendi locus esse possit, & conscientia, si qua in quibusdam capitibus inuoluta & captiua detinentur, veritatis Doctrina cælestis explicatione perspicua errorum vinculis liberentur. Bene & feliciter valeat.

MAIORVM AN- TIQVISSIMORVM FORTITVDI-

NE HEROICA, ET SPLENDORE NOBILIS-

simo: pietate, virtute, eruditione, præstantissimo, Viri: Domi-

no LEOPOLDO CAROLO à Stein in Bübel,

Domino suo S.

INter alia infinita, quæ in nos miseros mor-
tales, Deus clementissimus pro misericor-
dia sua incredibili cõfert beneficia, nõ po-
stremum est: quòd afflictæ suæ Ecclesiæ hoc
tristissimo ac deploratissimo seculo pios Magistratus
largitur: qui veræ Religionis curam, suscipiant, eamq;
contra hostes innumeros incorruptam conseruare stu-
deãt. Cùm enim in hac delira & senescente mundi se-
necta Diabolus, spiritus fornicationum, mirũ in mo-
dum sæuiat: cœlumq; terræ miscere studeat: impellens
Hæreticos, Ecclesiæ Dei inimicos, vt quibuscunq; mo-
dis fieri potest, membra Christi veneno falsæ doctrinæ
inficiant: plurimùm sanè conferunt, qui illas spiritua-
les pestes perniciosissimas à corpore Ecclesiæ & mem-
bris eius depellunt, & quàm diutissimè saluam & incol-
lumem conseruare conãtur. In illorum numero cùm
& tu sis, Vir nobilissime, qui nõ modò veram Religio-
nem es amplexus: verùm etiam in omnes rationes in-
tentus, vt illam in Ecclesia tua retinere, & ad posterita-
tem quàm fidelissimè propagare possis: præsentem
hanc Disputationem, quam de sententia clarissimorũ
quorundam virorum, Ecclesiæ lumen, in me rece-
pi, tibi inscribere, ac dedicare volui.

Cuius mei consilij rationes plurimæ sunt: in primis verò, vt pro beneficijs maximis, collatis in me per biennium ferè, quo concionatus sum in Bühel, cum vicem meritis reddere non valeam, gratum animum saltem declarem: & maculam Ecclesiæ tuæ falsò iniustam abstergam. Cùm enim hæctenus nonnulli dicere non erubuerint, Bühelenses, vt medio loco inter Lutheranos & Pontificios constituti sunt: ita & mixtam ex vtraq; parte Religionem profiteri: meam fidem omnibus testatam facere, hacq; Disputatione, in qua omnes Articuli, qui nostro tempore in controuersiam vocantur, comprehensi, Ecclesiam à calumnia, quantum potui, liberare conatus sum: vt scires, quænam, te absente, cum Reuerendo viro D. M. Matthia Cauto Pastore Kilchbergense, optimè de me & Ecclesia merito, subditis tuis, in summis angustijs & discriminibus, cum vitæ corporalis, tum æternæ animæ salutis propter pestem sæuissimè grassantem, constitutis, publicè pro concionibus, & priuatim ægrotantibus, proposuerim. Quæ quomodo Pontificio dogmati consonēt, æquus lector intelligere facilè poterit. Aeternum Deum oro, vt in agnita veritate te cum tota familia ad finem vitæ vsq; clementer conseruet ac tueatur.

E. T.

reuerenter colens

Vitus Mullerus.

I. DE RELIGIONE CHRIS- tiana Disputatio.

P O S I T I O P R I M A .

HOMO, CREATVRARVM OMNIVM NOBILISSIMA, conditus est, vt Creatorem suum agnosceret: agnitum, & in hac vita caduca vera pietate, ac morum sanctimonia coleret: & in illa beata perpetuò celebraret.

Gen. 2.
Ioan. 17.
Actor. 17.
Deut. 6.
1. Tim. 4.
1. Ioan. 1.
Psal. 1. 119.
128.

2. Hoc modo ad finem suum tendens homo, perfecte beatam vitam transigit.

3. Vita autem beata duplici potissimum ratione consideratur: altera, qualis fuit ante lapsum: altera verò post hanc diariam, ac momentaneam credentibus expectanda.

Gen. 2.3.
Rom. 6.
1. Tim. 6.
1. Ioan. 2.

4. Conditus enim fuit initio ad Dei imaginem, in vera sanctitate & omnium virium obedientia, cognoscens Deum ratione essentiae & voluntatis, vt illa, qua acie mentis perspexit, & voluerit & potuerit: libertate virium praeeditus.

Ephes. 4.
Syr. 17.

5. Summa ergo dignitas & perfectio primi à Deo creati hominis, absoluta omnibus numeris omnium rerum cognitio: Voluntas ad omne bonum promptissima: obedientia omnium virium spontanea: quibus in rebus omnibus ad felicitatem ipsi nihil deesse potuit.

Gen. 2.3.

6. In illa autem integritate & perfectione homo, mundi dominus non profecit: verum dolis ac fraudibus Mali illius circumuentus, corporalium & aeternarum poenarum reus factus est.

Gen. 3.

7. Liberrima enim voluntate à mandatis Domini deflexit: mendacis Diaboli, quam saluberrimis Dei admonitionibus potiore fidem adhibens: id quod et ipsi & omni eius posteritati exitium ac exilium temporale ac aeternum attulit: cuius mali nos singulis momentis cum ceteris totius vniuersi mortalibus, poenas tristissimas luimus.

Syr. 15.
Ecl. 7.
Gen. 5.
Ioan. 3.
Syr. 40.
Iob. 7. 14.
Psal. 90.

8. Amissa namque imagine Dei omnium pulcherrima: larvam Diaboli induit: omnium rerum diuinarum ignarus ac iniustus redditus: ita, vt cordis humani signentum tantummodo malum sit à pueritia: in mente cecitas, ac tenebra: in voluntate inobedientia, & reliquis viribus contumacia.

Gen. 3. 5.
1. Co. 1. 2. 3.
Ioan. 3.
Gen. 6. 8.
Eph. 4. 5.
1. Co. 2.

9. Dicitur non potest, quanta hinc sit orta verum omnium perturbatio
 Recl. 2. quanta ignorantia, quanta tenebra: quibus & Protoplastas, & vniuersam cum illis posteritatem inuoluit Cacodemon ille, captiuis suis fraudibus ac dolis ad perditionem & perniciem nostram vsus.

10. Hallucinatur ergo Pelagiani, Scholastici, ac Monachi, dicentes: Iustitiam originalem, in qua primus homo creatus, fuisse tantum ornatum quendam: ideoq; post amissam imaginem illam Dei naturalia mansisse integra: quoad proprietates, qualitates & vires humane nature attinet.

11. Hinc affirmant: hominem suis viribus, quas adhuc habet reliquas, Legem Dei posse implere, imò etiã supererogare: Deum super omnia diligere: rationem deprecari ad optima: ex dictamine rationis posse eligere & facere bonum: hominis voluntatem ex puris naturalibus posse se disponere faciendo, quod in se est, ad susceptionem gratia: vnde & meritum congrui ac condigni.

12. Errant quoq; Synergista: asserentes, in homine aliquid virium reliquum, nec omnia esse corrupta, aut hominem ad spiritualia mortuum: sed ex se hominem consentire posse.

Aug. de haer. lib.

Aug. Ep. 28. Tom. 2

Confes. Or. thod. f. 326. 330. 333. Itē in Epist. de dic. a. 7. b. 3.

13. Manichei, in contraria sunt opinione: peccatum originis non libero arbitrio, sed substantia tribuentes: peccata esse necessitatis. Ipsam enim boni Dei substantiam, animam scilicet, ex parte, qua capta est, corruptam esse, & ad peccandi necessitatem perductam: ipsum verò peccatum substantiam esse contrariam, & separatam subsistere posse. Flacius autem peccatum originis nihil inherens in natura hominis post lapsum: sed ipsam substantiam hominis esse censuit, aded, vt in non regeneratis nullum discrimen sit inter hominem et peccatum Originis admittendum: sed absq; vllò discrimine hominem ipsum, hoc est, substantiam, naturam & essentiam eius, peccatum originis esse.

Rom. 7

14. His repugnat D. Apostolus: substantiam hominis, & peccatum, inherens eidem, diligentissimè distinguens. Non ego, inquit, operor illud: sed quod in me habitat peccatum: video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meae: non habitat in me, hoc est in carne mea bonum. Nam velle adiacet mihi, perficere autem bonum non inuenio. Inuenio ergò legem, volenti mihi facere bonum: quoniam malum mihi adiacet.

Aug. de nat. & grat. c. 2.

15. Et ita peccata, à quibus Euangelium dicit saluum faciendum populum Christi, substantia non sunt: & spirituales homines distinguere debent

debent inter peccatum Originale & creaturam. Mansit in natura corrupta generatio: sed accessit illud Diaboli venenum, pruritus carnis ac feda libido: qua in natura integra accidere: Et ita nos separare debemus cum Mose vitia, qua peccatum Originis attulit in creatione & operibus Dei.

D. Luth. in
Gen. cap. 4

Ibid.

Ibi. in ca. 22

16. Ex cecitate autem, mentis & voluntatis contumacia tanquam ex scaturigine, promanant ac profluunt omnis generis mala: Concupiscentia, horribilis omnium virium totius hominis ἀτὰρ ἕλα, qua Legi Dei maxime aduersantur, appetens: respuens illa omnia, qua in ipsa precepta ac mandata sunt.

Matth. 15

Gal. 5

Rom. 8

17. Hinc Paulus ad Romanos scribens, per vnus hominis inobedientiam peccatum in mundum intrasse, dicit.

Rom. 5

18. Peccati autem stipendium ac merces cum sit mors: & illa cum ceteris malis corporalibus ac aeternis secuta: qua ex aquo omnes, cum in Adam omnes peccauerint, inuadunt.

Rom. 5:6

19. Hoc modo cum à veris salutis aeternae rationibus omnes homines desisterent: lege opus fuit: qua non à Deo malo, vt Manichaei delirant: sed à Deo nostro Optimo Maximo profecta: vt scirent homines, quid Deus ab ipsis requireret, quid prohiberet.

Psal. 114

Rom. 3

Gal. 3

Ezech. 20

20. Hinc etiam errare patet Antinomus: qui docent, Christianis lege Dei opus non esse: cum per Spiritum sanctum renati sint: id quod in resurrectione regenerationis perfecta locum habet.

21. Legem illam, vt ad posteritatem fidelius propagaretur, conscribi voluit Deus: à quo autore, illa scriptura, sacra dicta: in qua, quia Canonica & certissima, continentur omnia illa aperte & dilucide, qua ad salutem aeternam nobis sufficiunt.

Deut. 6. 17.

17. 37

2. Pet. 1

2. Sam. 23

Gal. 6

Psal. 119. 119

Ioan. 20

Actor. 20

Iren. 1. 3. c. 7

22. Hinc Apostolus dicit, quod non subterfugerit, quod minus omne Dei Consilium suis annunciarit: quod omne deinde secundum Irenaeum per voluntatem Dei in scriptis nobis tradiderunt Apostoli, fundamentum, & columnam fidei nostra.

23. Errant ergo Papista, qui sacram Scripturam dubiam, obscuram, imperfectam esse vociferantur, venditantes traditiones Apostolicas, quas scriptura sacra planiores, pleniores, certiores, adeoq; firmissimum fidei fundamentum esse predicant.

In Cen. Ies

Col.

In opere

cat. cau.

De Eccl. hic
 stat. l. i. c. 2.

24. Hinc Pighius dicit, Apostolos quedam conscripsisse, non, vt illa scripta praessent fidei & religioni nostra: sed vt subessent potius. Ac tandem concludit, Ecclesia auctoritatem non solum non inferiorem, non solum parem: sed quodammodo & superiorem & notioem esse auctoritate sacra S. siquidem Ecclesia praecipuis scripturis imperita est Canonica auctoritatem: quam nec ex se, nec ex authoribus suis habeant.

Ibid. cap. 4

25. Et in re dubia, aut quacung, excitata controuersia, ad fidem certitudinemq, faciendam magis idoneam & efficaciore esse Ecclesiasticae traditionis auctoritatem: quam ipsas scripturas: cum clarior, magis aperta, & planè inflexibilis sit traditio: cum contra scriptura obscura, & in diuersas sententias trahi possit.

2. Cor. 4

26. Nos verò cum Apostolo dicimus: Quòd si Euangelium nostrum opertum est, in his, qui pereunt, opertum est, in quibus Deus huius seculi excacauit mentes infidelium, ne fulgeat illis illuminatio Euangelij gloria Christi.

Aug. contra
 Donat. lib.
 2. cap. 6

27. Afferimus cum Aug. ad examen non stateras dolosas, vbi appendimus, quod volumus, & quomodo volumus, pro arbitrio nostro dicetes: hoc graue est, hoc leue: sed afferimus diuinam stateram de scripturis sanctis tanquam de thesauris Dominicis: & in illa, quid sit grauius appendimus, imò non appendimus: sed à Domino appensa recognoscimus.

Aug. contra
 Iher. Petil. l.
 3. cap. 6

28. Anathema enim secundum eundem, qui vel de Christo & Ecclesia: vel de ijs, quæ ad fidem, vitamq, nostram, aliud, quam quod in scripturis legalibus & Euangelicis accepimus, annunciant.

Psal. 51
 Iob. 14
 Rom. 1. 2. 3
 Gal. 3
 Deu. 27. 28
 Gal. 3
 Ioan. 3
 Ephes. 2.

29. Caterum cum homines in peccatis concepti ac nati, legi Dei minime possent satisfacere: sed subinde omnis generis sceleribus sese polluerent: facientes, quæ omittenda: omittentes, quæ facienda: Lex verò nihilominus obedientiam Deo debitam, & quidem perfectissimam, quod ad cogitationes, & actiones, requireret: ne genus humanum in æternum periret: Deus, misericordia pater, aliam rationem adinuenit.

Ephes. 1.
 Ioan. 3. 5. 6.
 Rom. 8.

30. Nam pro paterna sua & inexhausta clementia ac bonitate, ante seculi fundamenta in filio saluandos, elegit: cum hominem peccare videret: vt iam certò, qui credit, dicere possit: se in libro viuentium, & electum esse.

Syr. 15
 Matth. 11
 Ioan. 1. 3
 Of. 13
 Eze. 18. 33

31. Qua doctrina nulla damnationis culpa, hominum improborum, in Deum transferrì potest: cum omnes pariter vocet in filio suo: quem, à Patre missum, cum homines increduli recipere nolint: Deo profectò hoc imputari non potest.

32. Errant ergò, qui dicunt: Deum ad exitiam aeternum nonnullos
condidisse, quos saluos fieri nolit. Bezain 9. ca
ad Rom
33. Non solum autem eligit ac vocat: sed vocatos quoq; conseruat: ita,
vt ne capillus de capite, sine Patris cœlestis voluntate, decidat. Rom. 8
Matth. 10
34. Nemo, inquit Christus in Ioanne, oues meas rapiet è manu mea.
Et Apostolus: Scio cui credidi, & certus sum, quia potens est depositum
meum seruare in illum diem. Ioan. 10
2. Tim. 1
35. Delirant ergò Epicuræi: negantes Deum curare res humanas: &
Stoici: asserentes, ipsum causis secundis alligatum. Thr. Ier. 5
Ioan. 5.
36. Nec visione sua Deus vel primis parentibus, vel nobis peccantibus
necessitatem peccandi intulit: cum homo primus liberrima voluntate
lapsus sit, in quo nos omnes peccauiimus. 1. Tim. 2
Psalm. 5
Rom. 5
37. Viuo ego, inquit, nolo mortem peccatoris: sed vt conuertatur &
viuat. Non est voluntas patris, vt pereat vnus de pusillis, qui credunt. Ezec. 18. 33
Matth. 18
38. Ignorant itaq; homines illi gratiam Dei ineffabilem, qui misu fi-
lium cœssentialem, ab aeterno à se genitum, in plenitudine temporis ex
muliere, factum legi obnoxium: vt eos, qui sub lege erant, redimeret: vt
adoptionem acciperemus, & omnis qui credit in eum, non periret: sed ha-
beret vitam aeternam. Psalm. 2
Gal. 4
Ioan. 6. 3
39. Assumpsit autem corpus & animam, vt vtrumq; redimeret: id
quod Photinus & Appollinaris negarunt. Naz. in na-
tiu.
40. Hac de missione filij, quando à nobis dicuntur, non intelligimus
ipsum à Patre & Spiritu sancto habere separatam essentiam: cum tres il-
la distincte persone sint vnus essentiâ Deus. Ioan. 14
Marc. 12
Eph. 4
Deut. 6
1. Tim. 2
1. Cor. 8
41. Et si enim alijs sunt multi Dij: quemadmodum quidam: vt Va-
lentiniiani triginta finxerunt: Gentes innumeros: Epicuræi nullum esse
persuasum habent: Manichæi duos: alterum bonum, alterum malum:
Marcion $\kappa\epsilon\omicron\sigma\mu\omicron\nu\epsilon\omicron\delta\tau\omicron\upsilon\alpha$, causam mali, inconstantem: & $\pi\lambda\eta\rho\omega\mu\alpha$
 $\tau\omega\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$, priori contrarium: nos tamen sacris innixi literis, vnum, aeternum,
Opt. Max. credimus. Lib. 1. Trip.
hist. c. 13. 14
35. li. 2. c. 9.
& 11. l. 3. c. 10
Hist. Ec. l. 7.
c. 5. l. 10. ca.
29
In 7. libell.
de errorib.
Trip. lib. 5.
cap. 6
42. Trinitati contrariantur: Arius, filium verè & naturâ Deum, ne-
gans: Sabellius vnâ tantum personam, & Trinitatem tantum in no-
minibus non in rebus ac subsistentijs distinctis subsistere, asserens: Maho-
metista: Seruetus renouans Samosatem hæreses: Photinus & alij.

Proter. 3
Mich. 5
1. Ioan. 5
Ioan. 1
1. Cor. 1

43. His contradicit Spiritus sanctus, vocans Filium sapientiam, que est eternus Patris Filius: egressus eius ab initio & à diebus seculi: vt simus in vero eius filio Iesu Christo: hic est verus Deus & vita aterna. Ipsemet dicit: se ab aeterno cum Deo: per se omnia condita.

Trip. lib. 5.
cap. 41.

44. In persona tertia errauit Arius, eã seruu Patris appellans: Eunomius Arii dogma propugnans: Macedonius creaturam Spiritum S. asserens.

1. Cor. 12

45. Diuus aut Apostolus longè aliter nos edocet dicens: Nemo potest dicere Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto: diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus: Et diuisiones ministracionum sunt, idem autem Dominus. Et diuisiones operationum, idem autem Deus, qui operatur omnia in omnibus, quo loco essentielle Dei nomen, Iehouah, S. S. tribuitur.

Gen. 3. 12
Esa. 7
Ioan. 1
Rom. 1
Gal. 4

46. Marcionis & Manichæi hereses, filium Dei spiritualem carnem cœlitus in vterum Mariæ Virginis detulisse, & per eam, sicut aqua per canalem fluit, transiisse, Prophetæ & Apostoli fati perspicuè refutant: vocantes eum semen mulieris, Abrahæ, virginis filium, Immanuelem, in carne nostra Deum, Verbum carnem factum, factum ex semine Dauid secundum carnem, factum ex muliere, quod etiam ex proprietatibus humana nature patet.

1. Ioan. 5

47. Tres itaq; sunt, qui testimonium perhibent: Pater, Λόγος, Spiritus sanctus: & hi tres vnum sunt.

1. Cor. 2
Actor. 20

48. Ipsum autem Dei filium, (contra Valentianos: negantes ipsum ex Maria Virgine: & Manichæos, simulatè assumpsisse statuentes) verè incarnari, opus fuit: quia infinitus Deus offensus, infinitam peccatorum poenam, & perfectam legi debitam obedientiam requirebat: quam purus homo prestare non potuit. Vnde Deus passus: & suo sanguine Ecclesiam redemisse dicitur.

Rom. 8

49. Hinc Apostolus: Quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem: Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, de peccato damnauit peccatum: vt iustitia legis impleretur in nobis.

Ioan. 1
1. Tim. 3

50. Duæ illæ nature, diuina aeterna & humana inenarrabili ac imperuestigabili modo vnita sunt: vt vnum constituant ὁψαίρεσιν: neque in æternum separentur.

Ioan. 14

51. Nulla autem hic est fingenda crassa conglutinatio, qua res naturales & corporeæ mutuo contactu sibi inuicem extremitatibus iungantur, aut complexu aliquo inuicem includantur, aut misceantur.

52. Neq; etiam sola Diuinitatis presentia in homine Christo desiniri potest inseparabilis & perpetua personalis vniō. Deus enim etiam in Angelis

felis & beatis hominibus est, à quibus in aeternum non separabitur: cum 1. Theſſ. quibus tamen personaliter vnitus dici non potest.

53. *Hallucinantur autem, qui verbalem & Grammaticam natura- rum, earumq; idiomatum, in Christo communionem introducunt: qua homini Christo, seu humanitati eius, praeter maiestatis, quae diuinitatis propria est, nomen, nihil tribuunt: veritate rei denegata. Quae ratione non plus dignitatis & eminentia in natura Christi humana inesset, quam in quibusuis alijs hominibus.*

54. *Res enim omnes creatae, visibiles & inuisibiles, quicquid sunt, à Deo habent: à quo, praesente in ipsis, fouentur, & sustentantur.* Ephes. 4 Actor. 17

55. *Reijcienda quoq; illorum opinio: qui statuunt, Christo quidem multa, magnaq; communicata: non autem omnia diuinitatis dona: quo modo in sanctorum Angelorum ordinem redigeretur.*

56. *Sacra enim Scriptura omnem ei in caelo ac terra potestatem datam Pronunciat. Omnia, dicit Psaltes, sub pedibus eius subiecisti: constituens eum ad dexteram in caelestibus super omnem principatum ac potestatem, & dominium, & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc, sed etiam futuro seculo,* Matt. 28 Psalm. 8 Ephes. 4

57. *Non enim ad mensuram dedit filio Spiritum: Pater diligit filium: & omnia dedit in manus eius.* Ioan. 9

58. *Diligenter autem notandum discrimen inter communicationem Idiomatum humanae naturae, & communicationem Idiomatum diuinæ: quae propter eandem humanae adscribuntur.*

59. *Et si enim mutua & reciproca est: alia tamen atq; alia propter naturarum diuersitatem eius ratio est: quod diuina propter immutabilitatem nihil perfectionis, vel imperfectionis accedere possit: humana verò, quae mutabilis est, in summam sublimitatem exaltata sit.*

60. *Sic quoq; quoad praesentiam personae Christi in terris, non fingenda est Christi hominis $\epsilon\upsilon\ \rho\upsilon\lambda\epsilon\chi\alpha$, quae sit à Diuinitatis praesentia separata: cum in ipso omnis plenitudo Deitatis corporaliter habitet.* Col. 2

61. *Hac vera ac reali plenitudinis omnis diuinitatis communicatione, natura humana cum diuina non miscetur aut aboletur: sed quod diuina natura ex se, per se, ex sua natura, proprietate sua natura, habet: id $\kappa\alpha\tau'\ \alpha\lambda\lambda\omicron$ o propter Vnionem, humana communicatur.*

62. *Non. n. ita vnita est Diuina natura humana, vt nihil eorū, quae Diuinitatis propriae sunt, eidem comunicet: cum comunicatio Idiomatū definitionem Vnionis Personalis ingrediatur: eamq; verè factam esse, demonstrat.*

63. Errat ergo Nestorius, qui Idiomatum communicationem non intelligens, concedere noluit naturæ humanæ, propria Diuina Naturæ in concreto attribui posse per participationem: quem errorem etiam Zuingliani & Caluini hodie profitentur & defendere conantur.

Luc. 1

1. Cor. 2

Actor. 20

64. Expresse enim Angelus dicit: quod ex te nascetur, filium Altissimi vocabitur. Si Dominum gloriæ agnouissent, non crucifixissent. Deus suo sanguine Ecclesiam acquisuit.

65. In altero extremo peccauit Eutyches, qui in Christo Redemptore nostro post Vnionem non duas: sed vnã duntaxat naturã prædicari debere asserens: carnem eius naturã similem negans: humanitatem à Diuinitate absorptam & Deificatam, opinatus est: quem & Schvuenckfeldius, non concedens Christum post glorificationem creaturam esse, sequitur.

Ioan. 1

Ephes. 1

Matt. 28

Ioan. 3

66. Hunc errorem perniciosum multa sacra Scripturæ illustra impugnant testimonia, Verbum carnem factum: filium Mariæ ad dexteram Dei sedere: cui data omnis potestas in cælo & in terra: cui Pater omnia dedit in manus: eaq; omnia secundum humanam naturam: cum secundum diuinam omnia habeat. Hinc Ecclesia canit: Hodie Deus homo factus: & quod erat, permansit: & quod non erat, assumpsit.

Col. 3

67. Et ita illa communicatione perfectionis, humana natura à diuina non absorbetur: sed exornatur: propter quod ad dexteram Dei sedere dicitur, & super omnia exaltata: & ita non absoluta & sola: sed e& sola, non essentiã: sed communicatione potentiæ, humanitatem Diuinitati equamus.

Exod. 15

Psal. 118. 18.

77.

Esa. 48

Ephes. 1

68. Dexteræ verò Dei non significat certum locum: quia apud Deum nec dextrum, nec sinistrum: sed infinitam, & immensam Dei potentiam, sapientiam, virtutem, maiestatem.

Ephes. 4

69. Propter illam communicatam humanæ naturæ omnipotentiam, cælum & terram, etiam quatenus homo est, implere dicitur.

Matt. 18. 28

70. Cum enim omnipotentia Dei & ipse Deus sint vnũ, & nunquã separantur: hæc verò communicata natura humana: quomodo e& separata Dei aliquibus rebus adesse posset, à quibus vel Diuina, vel humana Diuina vnita, esset separata?

Ioan. 3

Col. 2

71. Vbiq; enim Deus est, ibi totus est, cum humana quoq; natura: cum Vnio desinat in communicatione: quod omnis plenitudo Diuinitatis in ipsa inhabitet corporaliter.

72. Et quoniam triplex corporis Christi consideratio: Physica, qua Heb. 9
 proprietatibus & affectionibus naturalibus präditum fuit: altera, qua Phil. 2
 iam est glorificatum corpus: & maiestatis, secundum hanc in consortium Ioan. 3
 Diuinitatis assumptam, & maiestatis eiusdem participem enunciamus,
 quamuis eam Diuina natura per se, humana propter Vnionis mysterium
 habeat.

73. Quemadmodum ergo homo Christus à plenitudinis Dei inhabita- Psal. 98
 tione corporali accepit omnem potestatem super omnia, quæ & in cælo, Matth. 28
 & in terra sunt: ita & modum, quo rebus omnibus, quibus præest, etiam Matt. 18
 adsit.

74. Hanc ob causam, etiam quatenus homo, secundum sacram Scri- Psal. 71
 pturam adoratur. Adorabunt eum omnes Reges terræ, omnes Gentes ser- Eccl. 11
 uient illi: omnes Gentes deprecabuntur eum: adorent eum omnes Ange- Heb. 1
 li eius.

75. Quanquam verò plenariam omnium potestatem acceperit, & in
 forma Dei fuerit: non tamen rapinam arbitratus est, esse æqualem Deo: Phil. 2
 sed euacuauit se, formam serui sumens, & habitu, vt homo, inuentus.

76. Quoad officium eius, Rex, Sacerdos, & mundi Saluator est.

77. Constitui Regem meum super Sion, montem sanctum meum. Rex Psal. 2
 tuus venit tibi iustus: Dabit imperium Regi suo, & sublimabit cornu Zach. 9
 Christi sui. I. Reg. 2

78. Malè faciunt autem Iudæi, qui sibi mundanum Regnum imagi-
 nantur. Item Nepos cum Chiliastris, mille annis ante rerum consumma-
 tionem, antequam in regnum cæleste traducerentur Christiani, in mun-
 do dominaturum.

79. Huic etiam Regno contrariantur Diabolus & Antichristus Pon-
 tificex Romanus, homo peccati & filius perditionis, qui est aduersarius &
 & extollitur super omne, quod dicitur Deus, aut colitur: sedens in tem- 2. Thess. 2
 plo Dei, ostentans se, tanquam Deus: vocans se Episcopum vniuersalem: Tit. 1
 quod vel solum certissimum, secundum Gregorium I. Sedis Romanæ Epi- Greg. lib. 6.
 scopum, Antichristi signum est. Ep. 194.

80. Sacerdos est, qui vnica oblatione consecrauit in perpetuum eos, Heb. 10
 qui sanctificantur.

81. Saluatorem ipsum nobis Esaias depingit: Verè languores nostros Eccl. 53.
 ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit: vulneratus est propter iniqui-
 tates nostras, attritus est propter scelera nostra, disciplina pacis nostræ su-
 per eum, & liuore eius sanati sumus.

82. Hanc ob causam in mundum missus est, non, vt dominaretur: sed vt inferuaret, & pateretur: ac patiendo genus humanum Patri suo reconciliaret.
- Dan. 9
- Matth. 20 83. Dicit. n. ipse, non venisse filium hominis, vt sibi ministraretur: sed vt ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis.
1. Pet. 2. 2
Ephes. 1. 2
Colof. 1. 84. Idem traditus est Iudæis, casus, crucifixus, ad inferos descendit, mortuus atq; sepultus.
- Psal. 68 85. Resurrexit, & ad cælos ascendit: vt ostēderet, se in cælis quoq; habere potestatem, rediturus ad iudiciū vltimo die, iudicare viuos ac mortuos.
- Act. 1
Matth. 25
1. Theff. 4
Rom. 4 86. Hinc Apostolus dicit: ipsum traditum propter peccata nostra: & resurrexisse propter iustificationem nostri.
- Rom. 8
2. Cor. 5 87. Hoc modo pœnas peccatorum Christus Redemptor sustulit: victima pro nobis factus.
- Quæ omnia quàm fidelissimè apud animos nostros sunt deponenda: cum fructus amplissimus illarum rerum præstantissimarum in nos redundet.
- Ioan. 3. 6 89. Si enim hæc beneficia vera in Christum fide amplexi fuerimus, nobisq; applicauerimus: verè iusti pronuntiabimur, & hæredes vitæ æternæ efficiemur.
- Rom. 3.
- Esa. 53 90. Testatur enim Propheta: quodd seruus Domini iustus cognitione sui iustificaturus sit multos: cum iniquitates eorum portauerit.
- Ioan. 3 91. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret: vt omnis, qui credit in eum, non pereat: sed habeat vitam æternam.
92. Et quod ex gratia, & mera Dei misericordia, illa nobis contingant: ex illustribus Pauli testimonijs patet: quibus gratiam & mercedem: donum ac meritum: opera & gratiam, vt prorsus contraria, opponit: quorum alterum tollat alterum.
- In Epist. ad
Ro. & Gal. 93. Ei enim qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam: sed secundum debitum: ei verò, qui non operatur: sed credit in eum, qui iustificat impium, fides sua imputatur ad iustitiam.
- Rom. 4
- Rom. 11 94. Quod si per gratiam, iam non ex operibus: quandoquidem gratia iam non est gratia: sin ex operibus, iam non ex gratia: quandoquidem opus iam non est opus.
- Gal. 2
Ephes. 2 95. Si per Legē est iustitia, Christus frustra mortuus. Gratia estis seruati: idq; nō ex vobis: per fidē: Dei donū est, non ex operibus: ne quis gloriatur.
96. Improbanda ergo & damnanda Sophistarum, ac Monachorum opinio

opinio: qui docuerunt, Patriarchas, Legis natura: Israelitas, Legis Mosai-
ce: Christianos, legis nouæ Euangelicæ perfectioris, quàm Christus le-
gislator tradiderit, obseruatione, iustificatos & saluatos. Nulla enim Marth. 5
noua lex in nouo Testamento proponitur: sed legis explicatio, à Phariseis
olim, & hodie à Papiſtis deprauata in eo continetur.

97. Errat etiam Schyuenckfeldius, qui falsò persuasus fuit, homini
regenerato non solum non impossibile: sed etiam facilimum esse, prae-
ceptis Dei satisfacere: quemadmodum & Anabaptista perfectionem ope-
rum, quæ Deus in nobis agit, fingunt.

98. Nam quòd ad iustitiam imputatiuam, qua coram Deo credentes in
Christum iustificantur, non pertineant qualitates, aut opera nostra: sed
prorsus excludenda sint: Paulus illis exclusiuus docet: absq; lege: absque
operibus Rom. 3. Gal. 2. Gratis: Dei donum est: non ex operibus. Gal. 2. Rom. 3.
Ephes. 2.
Rom. 3. Tit. 3.

99. Quibus, cum reliquis Patribus sincerioribus, Augustinus consen- Ang. de na-
tit: gratiam Christi, sine qua nec infantes, nec atate grandes salui fieri tura & gra-
possunt, nõ meritis reddi: sed gratis dari: ppter quod & gratia nominatur. tia contra
pel. cap. 7-

100. Toto ergò cælo Papiſta errant, qui in iustificationis negotio, meri- In Cenſ.
to Christi perfectissimo opellas nostras imperfectissimas adiungunt: imò Col. Ief.
absolutè mereri pronunciant. Tho. Aqu.

101. Malefactum etiam in eo, quòd neglecto vnico inter Deum & ho-
mines Mediatore à Deo Patre misso, D. Virginem Mariam in locum filij
Dei substituunt: quam Dominam omnipotentem vocant: cuius pedes,
quibus Antiqui serpentis caput calcauerit, adorentur.

102. Hinc Psalterium, Epitome Bibliorum totum corruptum ad Ma-
riam translatum: Litania ad ipsam directa: Aue Maria cum pulsu cam-
panæ quotidie decantata, additis à Pontifice Indulgentijs.

103. Venire quoque debere ad ipsam omnes, qui laborant & onerati Ex Antid.
sunt: vt det refrigerium & solatium animabus: sedere eam ad dexteram Animæ:
Dei: Deum omnes gratias faciendas ipsi commississe: quòd sit lumen ad re- Bernhardi-
uelationem Gentium: mediatrix inter Deum & nos, saluationis, coniu- nus in suo
ctionis, iustificationis, reconciliationis, intercessionis, communicationis. Mar.
Vnde & Hortuli Anima: Rosaria: processiones solennes, & id genus alia Ex cursu ho-
infinita. rar. Mar. V.

104. Contra Christus Saluator, inquit, venite ad ME, omnes, qui la- Marth. 11.
boratis & onerati estis, Ego reficiam vos. Ego torcular calcanti solus, & de Esa. 63.
Genti-

- Esa. 42.
Psalm. 50
Exod. 20
Deut. 6
Esa. 43
Ioan. 6
- Gentibus non est Vir mecum: gloriam meam alteri non dabo, nec laudem meam sculptilibus. Inuoca me in die tribulationis, ego eripiam te: non habebis Deos alienos prater me. Dominum Deum tuum adorabis, & illum solum coles: ego deleo iniquitates tuas: quicumq; venit ad me, eum non eijciam foras.*
- Esa. 52. 61
- Actor. 10
105. Hoc est latum nuncium, quod nos in summis & corporis & anime discrimibus constitutos erigit, de quo Petrus: quod sit sermo, quem misit Deus filijs Israel, annuncians pacem per Iesum Christum, qui omnium Dominus: cui testimonium ferunt omnes Prophetæ, quod remissionem peccatorum accepturus sit, quisquis in eum crediderit.
- Ephes. 2
1. Ioan. 1.3
106. Hæc maxima bona per veram in Christum fidem nobis applicantur, vt quamuis mali simus naturâ: imputatione tamen Christi meritorum in conspectu Dei Patris & simus & habeamur iusti.
1. Tim. 1
107. Hæc quod ita sese habeant: Paulus suo exemplo declarat dicens: se misericordiam consecutum, vt Christus ostenderet omnem clementiam: ad exprimendû exemplar ijs, qui credituri essent in ipsum ad vitâ æternâ.
- Gal. 2
108. Ad Galatas de sua aliorumq; Iudeorum fide: Et nos in Christum Iesum credimus, vt iustificemur ex fide Christi.
- Actor. 15
109. Et de Gentibus Petrus: Deus testimonium perhibuit illis: dans eis Spiritum sanctum, sicut & nobis: nihilq; discreuit inter nos & illos, cum fide purificauerit corda illorum.
- Rom. 9
Gal. 2
Rom. 2.3.4
110. Gentes qui non sectabantur iustitiam, apprehenderunt iustitiam: Iustitiam autem eam, quæ est ex fide. Scimus quod non iustificetur homo ex operibus Legis, nisi per fidem Iesu Christi. Iustificati gratis per gratiam ipsius sine operibus Legis.
111. Frustra ergo sancti constituti sunt à Pontificijs opitulatores, illiq; templa dedicata distributis officijs inter illos ad certas necessitates, ad quorum imagines factus concursus, & imagines adorata. Hinc ordines Monachorum innumerabiles, opera supererogationis superflua vendentes, receptis mundi opibus.
112. Frustra etiam Missæ sacrificium celebratur in hunc finem, vt reconciliationem cum Deo miseri homines consequantur.
113. Impingunt etiam grauissimè Nouatiani: opinantes, lapsos post Baptismum nequaquam recipiendos: cum tamen Christus pro omnibus totius mundi peccatis satisfecerit: & sanguis Christi nos ab omni, quantumcumq; sit, peccato, credentes in ipsum mundet. Ipse redimet Israël ab omnibus iniquitatibus eius.
1. Ioan. 2
1. Ioan. 1
Psalm. 130.
114. Dica-

114. Dicamus ergo nos cum patribus sincerioribus, vnā fidem iustificare vniuersorum temporum sanctos. Leo ser. 14. de nat.
115. Et quoniam fides sperandarum substantia, & non apparentium argumentum quotidie à Diabolo, mundo, carne nostra propria varijs tentationibus percellitur: confirmetur subindè in angustijs illis & discrimini- bus necesse est. Heb. 11.
116. Hanc ob causam Christus noster dulcissimus Sacramenta instituit: & in illis cum omnibus suis beneficijs seipsum nobis offerens, fidem nostram labascentem & infirmam, erigit atq; confirmat. 1 Ioan. 5
117. Hinc Paulus dicit, Abrahamū signum circumcisionis, signaculum Iustitiæ fidei accepisse: hoc est, testimonium & diuinum sigillum, quo Deus, tanquam literis, testatus, eum esse in gratia. Rom. 4
118. Huic circumcisioni in N. T. Baptismus successit, qui est lauacrum regenerationis & renouationis in Spiritu sancto: quæ effudit in nos abundè per Iesum Christum: cum iustificati ipsius gratia hæredes simus secundum spem vitæ æternæ. Col. 2 Tit. 3
119. Nam quia omnes in peccatis concipimur, ac nascimur, & ita nascimur filij iræ, ac inimici Dei: sanguine suo nos Christus, etiam infantes cre- dentes, in Baptismo lauans, mundos ac immaculatos reddit. Psal. 57 Ephes. 2 1. Ioan. 1 Col. 1
120. Hinc D. Apostolus dicit: Christum dilexisse Ecclesiam, & seipsum tradidisse pro ea: vt illam sanctificaret: mundans eam lauacro aquæ in verbo, vt exhiberet sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam aut aliquid eiusmodi: sed vt sit sancta, & immaculata. Ephes. 5
121. Hoc modo ciues cælestes reddimur, participes veræ felicitatis, omniumq; bonorum cælestium. Phil. 3
122. Inter illa bona haud postremum, quod saluator proprium suum in cruce pro nobis oblatum corpus ac sanguinem in remissionem peccatorum effusum, sub pane ac vino manducandum ac bibendum, in mysterio tamen, communicat. Matth. 26 Mar. 14 Luc. 22 1. Cor. 11
123. Sacramentale autem hoc corpus vocamus, non quod duo vel plura Christi corpora sint: naturale, gloriosum, in maiestate constitutum & Sacramentale: sed quod alio modo idem corpus Christi in cœnâ præsens sit, quam quo in cruce passum est.
124. Nullo ergo modo dubitandum est, hac ratione corpus Christi cœnâ vtentibus dignis & indignis, id quod Zvingliani negant, longè præsentius adesse: quam ipsum ministrum, per cuius manum hoc Sacramentum dispensatur.

125. Quemadmodum enim Diuinitas res conditas non extra se intrat: quod indigentia esset argumentum: sed in seipsa: in qua sunt, ratio tione, qua earum causa est: ita & humanitati Christi eam maiestatem tribuit vnio personalis & seſſio ad dexteram Dei, vt non eminens aliquid adſpiciat: sed in se presentem habeat rerum omnium veritatem.

126. Hinc Lutherus comparationem inter humanitatē Christi cui se λόγος communicauit, & oculum humanum, qui ab anima informatur, insituens, dicit: cum oculus humanus corporis minutissima pars propter informationē animae totū hemispheriū in momento apprehendere possit: multo magis admiranda opera, aliās Deitatis propria, propter communicationem Idiomaticum diuinae naturae, humanae assumptae adscribenda.

127. Hec quia se ita habent: non offendere nos debet varietas praesens, quibus in huius mysterij descriptione vtimur, dum corpus Christi, in pane, sub pane, cum pane, distribui dicimus.

128. Cum enim ratio dextera Dei sit ineffabilis, quae modum ineffabilem quoque corpori Christi tribuit: quatenus illud in summa maiestate collocatum, quae est super omnia, in omnibus & per omnia: humana lingua propter intellectus nostri imbecillitatem balbutire cogitur.

129. Damnanda autem prophanatio Cænae Dominicae horrenda ad Missarum nundinationes: in quibus se sacrifices offerre iactitant pane consecrato, & in Christi corpus mutato, sacrificium verè propitiatorium pro peccatis viuorum, suis, & aliorum, & mortuorum: pro redemptione ex purgatorio fictitio, spectrorum apparitionibus comprobato.

130. Reſcienda pari ratione Scholasticorum Doctorum opinio: Sacramenta ventibus ex opere operato conferre gratiam: si modò non quis obicem ponat. Nam Sacramenta propter promissionem diuinam, si fide percipiuntur, conferunt gratiam: & augent dona Spiritus sancti in nobis.

131. Errant etiam Zuingliani, qui verba Cænae tropicè intelligenda esse: & pane ac vino, corpus & sanguinem Christi duntaxat significari, asserunt.

132. Confirmata autē fides nostra corpore & sanguine Christi vero, quae sunt viuificus cibus ac potus, non est ociosa: sed sese exercit, bonos fructus, preces, gratiarum actionem, patientiam in calamitatibus, & alias virtutes proferens.

133. Quae vt faciamus tota sacra scriptura hortatur. Conditum enim sumus

sumus ad bona opera: cum finis precepti sit charitas ex puro corde, conscientia bona, & fide non simulata.

Eph. 2.
1. Tim. 1.

134. Qui timent Dominum credunt verbo eius: & qui diligunt ipsum, seruant mandata eius. Qui timent Deum, faciunt, quae placent illi: & qui diligunt eum, verè seruant legem.

Syrach. 2.

135. Quamuis enim à causis iustificationis propter imperfectionem bona opera excludamus: nihilominus tamen illa propter plurimas causas facienda.

136. Pœnitentia enim est salutaris hominis peccatoris ad Deum conuersio, qua agnitis peccatis ex lege Dei, de ijs dolens, fide concepta ex Euangelio dulcissimo in Christum se erigit: quam sequuntur bona opera pœnitentibus digna.

Matth. 3.
Matc. 1.

137. Pontificij tres esse partes pœnitentia opinantur, contritionem cordis: confessionem oris: & satisfactionem operis: quas alteram post naufragium tabulam appellant: qua peccantes, & gratia Dei excidentes cum Deo in gratiam redire possint: vbi nullam trib. illis partibus faciunt mentionem Christi Mediatoris, per quem solum Deo Patri reconciliamur: omittentes fidem, sine qua impossibile est placere Deo: omnium quoq. peccatorum enumerationem, id quod impossibile est, faciendam docent.

138. Hanc pœnitentiam, vt & coniugium & ordinem, cum nullum habeant elementum diuinitus institutum, cum confirmatione & extrema vnctione, promissionem gratuita Dei misericordia non habentia, à numero Sacramentorum excludimus.

139. Pœnitentiam autem veram requiri Christus & Apostoli docent In omnem regionem dicit D. Paulus, Iudææ, & gentibus, annunciaui: vt pœnitentiam agerent: & conuerterent se ad Deum: opera facientes digna ijs, qui respuerunt.

Act. 26.

140. Hæc sunt sacrificia Noui Testamenti, de quibus loquitur D. Apostolus: Obsecro vos fratres per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationalem cultum vestrum.

Rom. 12.

141. Qua omnia, vt rectè administrantur Deus sibi omni tempore Ecclesiam collegit, qua fidelissimus illarum rerum præstantissimarum custos

est: id quod ex historia sacra, & continua sanctorum Dei hominum successione, patet.

1. Pet. 2
Exod. 4
Gen. 12. 15.
18. 22. 28.
Exod. 3. 4.
19. 20.
2. Sam. 23
Actor. 2. 3
Ioan. 20
Gen. 12. 22
Psalm. 68
142. Hinc Iudei atq; aded omnes Christiani, genus electum, regale Sacerdotiū, gens sancta, populus acquisitus, filius primogenitus, dicitur.
143. Illum collegit per apparitiones & reuelationes peculiare per ministerium Prophetarum, Regum, Christi ipsiūmet, Apostolorum, aliorumq; piorum Ecclesie ministrorum, sincerum Dei verbum pure docentium: miracula item, quibus doctrina confirmata.
144. Vocantur ad illam omnes nationes. In semine tuo benedicentur omnes Gentes: omnes Gentes, quasq; fecisti, venient, & adorabunt coram te Domine, & glorificabunt nomen tuum.
- Actor. 9
145. Et quod nulli certo loco alligata esse debeat, Petrus testatur, in-
quiens: Re ipsa comperio, quod non sit personarum respectus apud Deum: sed in quauis Gente, qui timet ipsum, acceptus est illi.
- Actor. 2
146. Vobis facta est promissio (de Iudeis loquitur) & filiis vestris: atq; omnibus, qui longè sunt, quoscunq; aduocauerit Dominus Deus noster.
- Rom. 1
147. Euangelium enim est potentia Dei, ad salutem omni credenti, Iudæo primum ac Græco.
- Matth. 13
148. Quia verò multi hypocritæ & impij interdum sese insinuant & scandalaprabent: docendi, monendi, corripiendi, & pro diuersitate circumstantiarum, excludendi quoq; sunt.
1. Cor. 3. 15
Matth. 16. 28
Ioan. 20
Ephes. 1. 5
Col. 1
Ephes. 4
149. Fit autem illud per ordinariam potestatem Ecclesiasticam: qua Apostolis & omnibus eorum legitime vocatis successoribus, à Christo qui vnus & solus est caput Ecclesie, data est.
150. De hac vocatione loquitur Paulus: Dedit alios Apostolos, alios Prophetas, alios Euangelistas, alios Pastores, alios Doctores: ad institutionem sanctorum, in opus administrationis, in adificationem corporis Christi: donec perueniamus omnes in vnitatem fidei, & agnitionis filij Dei in virum perfectum.
1. Tim. 4
Rom. 10
151. Maxima ergo beneficia ministri donis necessarijs ad diuinum illud munus instructi, & legitime ab ijs, qui illam potestatem habent, vocati, in vniuersum genus humanum conferunt: quamuis à plerisq; in hoc mundo contemnantur.
2. Tim. 4
152. Hac autem potestate abusus est Antichristus ad exhauriendos mundi thesauros, prohibens coniugium ac cibos, quos Deus creauit: satisfactionem operum à Deo noui mandatorum requirens: arrogans sibi clauem

nem scientia ac potestatis, nullis legibus & finibus circumscriptam: qui, quod vult, regna etiam mundi transferre, ac Imperatores pro sua libidine deponere, prestare possit: habens omnia iura in scrinio pectoris sui.

153. In defectu peccant, Donatista, Anabaptista & Schyuencfeldius, quorum hic cum Enthusiasticis, negavit virtutem verbi predicati & Sacramentorum: cum Spiritus sanctus intrinsecus doceat. Cui repugnat Paulus dicens: Deo placuisse, per stultam predicationem saluos facere credentes: illi verò malorum ministrorum ministerium efficax esse negant: nullos malos Ecclesie vere admixtos opinantes: fingentes sibi cum Schyuencfeldio talem Ecclesiam, quae nunquam in his terris reperta: cum semper mali bonis admixti.

1. Cor. 1

De Don.
Aug. Ep. 68.
& 166.

Matth. 13.

154. Hæc de infirmitatibus Christianorum in Ecclesia vera quando à nobis dicuntur: non aperimus fenestram hominibus malis scandala dantibus, & libertate Christiana ad omnis generis scelera abutentibus, quos repudiamus: verum illam ad liberationem ab hostibus Spiritualibus, damnatione Legis, & tyrannide Diaboli, mortis ac inferni imperio: ad ceremonialia Mosaica & traditiones humanas, quibus Deus frustra colitur, restringimus.

Ioan. 8.

Gal. 4. 5.

Rom. 8.

Gal. 3.

Matth. 11. 15.

155. Porro, vt commodior sit in Politia viuendi ratio, Magistratus à Deo datus, qui impios & improbos pænis coherceat, pios verò & bonos præmijs afficiat.

Gen. 9.

Rom. 13.

156. Hunc statum Anabaptista tollere conantur, negantes etiam, licere iudicia exercere, secundum leges civiles ius dicere: iuramentum legitime à Magistratu delatum prestandum, prestitum seruandum: contra-ctus ac rerum proprietatem, sed omnia debere esse communia: quæ resurrectione non indigent.

157. Quod Magistratus in Ciuitate, parens in Oeconomia prestat: quæ non minus, quam ceteri vite ordines, Deam authorem habet.

Gen. 2. 9.

158. Hisce omnibus gloria Dei nostri & vtilitas proximi, tanquam vltimus finis, ad quem omnia referri debent, proposita est.

1. Cor. 10.

159. Et quia in his versantibus, Diabolus dies noctesq; insidiatur: in ministerium horum Angeli dati sunt, vt curam eorum quam fidelissimam babeant.

1. Pet. 5.

Iob. 1. 2.

Psalm. 91.

Heb. 1.

Matth. 18.

1. Reg. vii.

Dan. 10.

160. Huius Spiritus mali instrumenta sunt Hæretici, quos magno numero omni tempore, vt Ecclesiam, Politiam & Oeconomiam perturbarent, excitauit.

- Psal. 37. 73. 161. Quamuis verò vt plurimum in hoc mundo pijs impij felicioribus videntur: non tamen pijs offenduntur, corripiente Domino bonos, ne cum hoc mundo pereant: improbos verò clementia sua ad penitentiam inuitate.
2. Cor. 1. 1. Pet. 4. 1. Cor. 11. Esa. 18. 29. Rom. 7. Psal. 119. Ieremi. 31. 162. Circumferunt enim pijs, quamdiu in hoc mundo viuunt veterem Adamum, qui nisi frenetur, ad omnis generis peccata incitat. Vnde Dauid: Bonum mihi Domine, quòd corripuisti me, vt discerem iustificationes tuas.
- Iohan. 3. 163. Hanc ob causam castigantur, & tandem ipsi quoq; morti obijciuntur: qua tamen propter Christum ipsis non obest.
- Gen. 3. Iob. 19. Esai. 62. 164. Quamuis enim sepeliantur: in sepulchris tamen retineri non possunt: sed tandem propter Christum victores euadunt.
1. Cor. 15. 165. Resurgent enim in vltima die eadem illa ad numerum corpora, quibus Anima in hoc mundo preedita fuerunt: longè tamen aliter sese habentia, quòd ad proprietates attinet, quamuis ratio humana, Epicuræi, Sadducei, & alij illam negent.
- Luc. 21. Matth. 25. 166. Dies ille, quem ante fores esse, multa signa & prodigia declarant, ostendet: pios verè felices.
- Ibidem. Iohan. 6. 167. Congregabuntur enim pijs, qui verè in Christum crediderunt, fidemq; suam omnis generis bonis operibus declararunt, ad vitam æternam: impij verò damnabuntur: id quòd ex multis sacra Scriptura testimonijs patet.
1. Tim. 1. 168. Neq; præter hos duos locos tertius quidam (de quo Papiستا fabulantur, & Purgatorium vocant) vel Philosophicis, vel Theologicis rationibus probari potest.
169. Hæc itaq; vna ac sola doctrina est, qua homines peccatores suã naturã inimici Dei, remissionem peccatorum per fidem veram in Christi meritum consequi, omniumq; bonorum cœlestium participes fieri possunt.
170. Quæ quia ex viuus & limpidissimis Israelis fontibus hausta, & ex iisdem comprobata: firmissimè corde credimus ac ore confitemur. Aeternus Deus in illa fidei simplicitate contra omnes furores Diaboli & hominum peruersorum machinationes ad extremum vitæ spiritum vsq; nos paternè conseruet ac tueatur: vt & in hoc mundo per omne vitæ tempus, & in illo beato æuo in æternum cum omnibus electis Redemptorem nostrum cum Patre & Spiritu sancto laudemus & celebremus, Amen.

FINIS.

C O R R I G E N D A

Prior num. thesin, poster. lin. notat.

19. 3. pro quæ, lege qua. 15. penult. pro qua, l. quæ. 23. in marg. pro
 cau. l. can. 41. 4. leg. *κοσμοκράτορα*. 42. Marginal. (quæ incipi-
 unt: Lib. 1. Trip.) ad hanc thesin referenda sunt omnia. 43. in marg.
 1. Cor. 1. l. Col. 1. 48. 2. leg. simulatè carnem assump. 50. 2. l. *ἵστα*
μενοι. 63. 2. comma, quod post voculam (humanæ) positum est, leg.
 post vocabulum (propria.) 65. 2. pro vnionem, leg. adscensionem.
 70. 1. l. Malè faciunt. 110. 1. pro qui, l. quæ. 118. 3. pro cum, leg. vt.
 138. 3. l. habentibus. 114. in marg. pl. 68. l. 86. 161. Esa. 18. 29. l. 26.
 28. 165. Esa. 62. l. 26.

OCN 68509482

1950

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
455 N. 5TH ST. NEW YORK 17, N.Y.